

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

Elukestva õppe programmi juhendraamat 2010

2.a osa. Allprogrammid ja tegevused

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

PROGRAMMIDE JA TEGEVUSTE LOEND

VALDKONDLIKUD PROGRAMMID	3
<i>Mis on eesmärgid?</i>	3
COMENIUS	4
<i>Mis on eesmärgid?</i>	4
<i>Kes saavad osaleda?</i>	4
<i>Comenius toetab järgmisi tegevusi</i>	5
<i>Mis on Comeniuse programmi tegevused?</i>	6
ERASMUS	7
<i>Mis on eesmärgid?</i>	7
<i>Kes saavad osaleda?</i>	7
<i>Millised tegevused?</i>	8
<i>Mis on Erasmuse programmi tegevused?</i>	9
LEONARDO DA VINCI	10
<i>Mis on eesmärgid?</i>	10
<i>Kes saavad osaleda?</i>	10
<i>Millised tegevused?</i>	11
<i>Millised on Leonardo da Vinci programmi tegevused?</i>	11
GRUNDTVIG	12
<i>Mis on eesmärgid?</i>	12
<i>Kes saavad osaleda?</i>	12
<i>Millised tegevused?</i>	13
<i>Mis on GRUNDTVIGI programmi tegevused?</i>	13
VALDKONDI LÄBIV PROGRAMM	14
<i>Mis on eesmärgid?</i>	14
KOOSTÖÖ POLIITIKATE VÄLJATÖÖTAMISEL JA UUENDUSTEGEVUS ELUKESTVAS ÕPPES (1. PÕHITEGEVUS)	15
<i>Millised tegevused?</i>	15
<i>Mis on põhitegevuse „Koostöö poliitikate väljatöötamisel ja uuendustegevus elukestvas õppes“ alla kuuluvad tegevused?</i>	16
KEELEÕPE (2. PÕHITEGEVUS)	17
<i>Millised tegevused?</i>	17
<i>Mis on keeleõppe tegevused?</i>	17
ELUKESTVA ÕPPE IKT-PÕHIS(T)E UUENDUSLIKU (UUENDUSLIKE) SISU, TEENUSTE, PEDAGOOGIKA JA TAVADE ARENDAMINE (3. PÕHITEGEVUS)	18
<i>Millised tegevused?</i>	18
<i>Mis on IKT-valdkonna tegevused?</i>	18
TULEMUSTE LEVITAMINE JA KASUTAMINE NING HEA KOGEMUSE VAHETAMINE (4. PÕHITEGEVUS)	19
<i>Mis on eesmärgid?</i>	19
<i>Millised tegevused?</i>	19
<i>Kuidas sobivad KA4 raames läbiviidavad tegevused kokku elukestva õppe programmi muude osade hõlmataivate tulemuste levitamise ja kasutamise tegevustega?</i>	19
<i>Mis on tulemuste levitamise ja kasutamise tegevused?</i>	19
JEAN MONNET' PROGRAMM	20
<i>Mis on eesmärgid?</i>	20
<i>Kes saavad osaleda?</i>	20
<i>Millised tegevused?</i>	20
<i>Mis on Jean Monnet' tegevused?</i>	21

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

VALDKONDLIKUD PROGRAMMID

Mis on eesmärgid?

- a) Programm **Comenius** on suunatud kõikide selliste õpilaste õpetamise ja õppimisega seotud vajaduste täitmisele, kes omandavad alusharidust ja üldharidust kuni teise taseme kõrgema astmeni, samuti sellist haridust pakkuvatele asutustele ja organisatsioonidele.
- b) Programm **Erasmus** on suunatud kõikide selliste isikute õpetamise ja õppimise vajaduste täitmisele, kes on seotud kõrghariduse või kolmanda taseme kutsehariduse või -koolitusega (olenemata kursuse kestusest või kvalifikatsioonist), kaasa arvatud doktoriõpe, ning sellist haridust ja koolitust pakkuvatele või soodustavatele asutustele ja organisatsioonidele.
- c) Programm **Leonardo da Vinci** on suunatud kõikide selliste isikute õpetamise ja õppimise vajaduste täitmisele, kes on seotud kutsehariduse või -koolitusega, välja arvatud kolmandal tasemel õppijad, ning sellist haridust ja koolitust pakkuvatele või soodustavatele asutustele ja organisatsioonidele.
- d) Programm **Grundtvig** on suunatud kõikides täiskasvanuhariduse formaalsetes, mitteformaalsetes või informaalsetes vormides, mis ei ole kutseõpe, õppivate täiskasvanute õpetamise ja õppimise vajadustele, samuti selliseid haridusvõimalusi pakkuvate või sellise hariduse omandamisele kaasa aitavatele õppeasutustele ja organisatsioonidele.

Nelja programmi tegevusi saab ette valmistada **ettevalmistavate lähetuste** abil.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

COMENIUS

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- Pakkuda noortele ja haridustöötajatele teadmisi ning arusaamist Euroopa kultuuride ja keelte mitmekesisusest ning selle väärtusest.
- Aidata noortel omandada põhilisi eluks vajalikke oskusi ja pädevusi, mis on vajalikud nende isiksuse arenguks, tulevaseks tööeluks ja aktiivse Euroopa kodanikutunde arendamiseks.

Tegevuseesmärgid

- Parandada eri liikmesriikide õpilaste ja haridustöötajate mobiilsuste/õpirände kvaliteeti ning suurendada nende mahtu.
- Parandada eri liikmesriikide koolide koostöö kvaliteeti ning suurendada selle mahtu nii, et programmi kestuse ajal oleksid ühistesse haridustegevustesse kaasatud vähemalt kolm miljonit õpilast.
- Innustada nüüdiskeelte õppimist.
- Toetada IKT-põhis(t)e uuendusliku (uuenduslike) sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arendamist.
- Parandada õpetajakoolituse kvaliteeti ja Euroopa mõõdet.
- Toetada pedagoogilise lähenemise ja koolide haldamise parandamist.

Kes saavad osaleda?

Põhimõtteliselt kõik, kes on seotud üldharidusega.

- Üldhariduskoolide õpilased kuni keskhariduse lõpuni.
- Liikmesriikide määratud koolid alates alusharidusest kuni keskastme lõpuni.
- Õpetajad ja teised selliste koolide töötajate kategooriad.
- Üldharidusega tegelevad ühendused, mittetulundusühingud, valitsusvälised organisatsioonid ja nende esindajad.
- Kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil hariduse korraldamise ja pakkumise eest vastutavad isikud ja asutused.
- Elukestva õppega tegelevad teaduskeskused ja -asutused.
- Kõrgkoolid.
- Juhendamise-, nõustamise- ja teavitamisteenuseid pakkuvad asutused.

Eritingimused

Comeniuse programmis osalevad koolid peavad asuma elukestva õppe programmis osalevas riigis ning olema mis tahes tüüpi asutus, mille vastav riiklik ametiasutus on osalemisõigusega koolide loendis määratlenud

(link: http://EC.europa.eu/education/programmes/lfp/comenius/school_en.html)

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

Pöörake palun tähelepanu ka järgmistele erijuhtumitele.

- 1) Teise riigi riiklike asutuste järelevalve all olevad koolid (nt Lycée Français, Deutsche Schule, Ühendkuningriigi nn Forces school).
Nende koolide haldus-, finants- ja õpperekorralduse eest vastutavad riiklikud ametiasutused otsustavad, millised koolid on osalemiseks nõuetele vastavad. See põhimõte eeldab järgmisi tegutsemisviise.
  - Teistes riikides asuvate riiklike koolide osalemist toetatakse järelevalvet teostava riigi (= päritoluriigi) Comeniuse eelarvest.
  - Need riiklikud koolid saavad osaleda mis tahes Comeniuse tegevuses ning neile kohaldatakse samu reegleid, mida kohaldatakse järelevalvet teostava riigi mis tahes nõuetele vastava kooli puhul.
- 2) Koolid erinevatele sihtrühmadele
Otsus teiste riiklike koolide, nt vähemusrahvuste koolide, pagulaste erakoolide jne osalemise kohta Comeniuse programmis kuulub selle riigi ametiasutuste pädevusse, kus see kool asub.
- 3) Euroopa koolid
Euroopa koolid on ametlikud haridusasutused, mida kontrollivad ühiselt liikmesriikide valitsused ja Euroopa Liit. Euroopa koolidel on Comeniuse programmis osalemise õigus. Nad esitavad taotluse asukohariigi riiklikule büroole ning nende puhul kohaldatakse sama valikumenetlust kui kohalike koolide puhul. Belgias lepivad kolm riiklikku bürood kokku asjakohase korralduse. Euroopa koolidele kehtivad samad Comeniuse reeglid kui mis tahes teistele osalemisõigusega koolidele selles riigis, kus need asuvad. Siiski on Euroopa koolide osalemine, kas koordinaatori või partnerina, piiratud ühe Euroopa kooliga iga koostööprojekti kohta. Euroopa koolide töötajatel on õigus osaleda Comeniuse täiendõppes samadel tingimustel kui mis tahes teiste osalemisõigusega koolide töötajatel.

Comenius toetab järgmisi tegevusi

Comeniuse programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi.

- **Üksikisikute mobiilsus mõnda teise Euroopa riiki**, mille hulka võivad kuuluda
  - õpilaste ja töötajate vahetused projekti või partnerluse raames;
  - individuaalne õpilasränne käimasolevas või varasemas Comeniuse koolide koostööprojekti osalevate koolide vahel
  - õpetajate ja teiste haridustöötajate osalemine koolitustegevustes;
  - koolide koostööprojektide, võrgustike ja mitmepoolsete projektide ettevalmistavad lähetused;
  - tulevaste õpetajate praktika.
- **Koolide koostööprojektid** erinevate Euroopa riikide koolide vahel, selleks et välja töötada õpilaste ja nende õpetajate ühiseid õpiprojekte.
- **Comenius Regio koostööprojektid** üldharidusega tegelevate kohalike ja piirkondlike ametiasutuste vahel. Nende eesmärk on rikastada kooliealiste noorte inimeste haridusvõimalusi, toetades üldharidusvaldkonnas tegutsevate ametiasutuste, koolide ja muude haridusteenuste pakkujate vahelist koostööd erinevate Euroopa piirkondade vahel.
- Algatus **eTwinning** kasutab ära interneti ja digitaalse meedia pakutavaid võimalusi, edendamaks Euroopa koolide koostööd, ühisõpet ja projektipõhist pedagoogikat.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

- **Mitmepoolsete projektide** eesmärk on arendada, edendada ja levitada uusi õppekavasid, uusi õpetajate koolituskursusi või -materjale ja uusi õpetamismetoodikaid ning pakkuda raamistikku pedagoogikaüliõpilaste mobiilsuse korraldamiseks.
- **Mitmepoolsete võrgustike** eesmärgiks on edendada Euroopa koostööd ja uuendustegevust konkreetses kooliharidusele Euroopa kontekstis eriti tähtsates teemavaldkondades.
- **Täiendavate meetmete eesmärk** on toetada erinevaid tegevusi, mis aitavad selgelt kaasa Comeniuse programmi eesmärkide saavutamisele.

Mis on Comeniuse programmi tegevused?

- COMENIUSE ettevalmistavad lähetused
- COMENIUSE õpetajapraktika (PRAKTIKANDID)
- COMENIUSE õpetajapraktika (VASTUVÕTVAD KOOLID)
- COMENIUSE individuaalne õpilasränne
- COMENIUSE õpetajate ja teiste haridustöötajate täiendkoolitus (IST)
- COMENIUSE koolide mitmepoolsed koostööprojektid
- COMENIUSE koolide kahepoolsed koostööprojektid
- COMENIUS Regio koostööprojektid
- COMENIUSE mitmepoolsed projektid
- COMENIUSE mitmepoolsed võrgustikud
- COMENIUSE täiendavad meetmed
- eTwinning

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

ERASMUS

Erasmus on 1987. a loodud juhtiv ELi haridus- ja koolitusprogramm kõrghariduses toimuva mobiilsuse ning koostöö teostamiseks Euroopas. Selle erinevad tegevused ei ole suunatud mitte ainult üliõpilastele, kes soovivad õppida või töötada välismaal, vaid ka professoritele ja teistele, isegi ettevõtete töötajatele, kes kavatsevad välismaal õpetada, ning kõrgkoolide töötajatele, kes soovivad ennast välismaal koolitada. Lisaks toetab programm kõrgkoolidevahelist koostööd intensiivprojektide, akadeemiliste ja struktuurivõrgustike ning mitmepoolsete projektide abil, samuti nende kontaktide loomist ärimaailmaga.

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- Toetada Euroopa kõrgharidusruumi loomist.
- Tugevdada kõrghariduse ja kõrgema kutsehariduse panust uuendusprotsessi.

Tegevuseesmärgid

- Parandada üliõpilaste ja õppejõudude mobiilsuse kvaliteeti ning suurendada selle mahtu terves Euroopas, aidates kaasa eesmärgile, et 2012. aastaks oleks Erasmuse programmi ja sellele eelnenud programmide raames üliõpilaste mobiilsustegevustes vähemalt 3 miljonit üksikosalajat.
- Parandada Euroopa kõrgkoolide vahelise mitmepoolse koostöö kvaliteeti ja suurendada selle mahtu.
- Suurendada Euroopas omandatud kõrghariduse ja kõrgema kutsehariduse kvalifikatsioonide vahelist läbipaistvust ja ühilduvust.
- Parandada kõrgkoolide ja ettevõtete vahelise koostöö kvaliteeti ja suurendada selle mahtu.
- Aidata kaasa uuenduslike haridus- ja koolituspraktikate arendamisele kolmanda taseme hariduses ning nende ülekandmisele, sealhulgas ühest osalejariigist teistesse riikidesse.
- Toetada elukestva õppe IKT-põhis(t)e uuendusliku (uuenduslike) sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arendamist.

Kes saavad osaleda?

- Kõikides kolmanda taseme hariduse ja koolituse vormides õppivad üliõpilased ja praktikandid.
- Liikmesriikide ja teiste osalevate riikide määratud kõrgkoolid.
- Nende õppeasutuste õppejõud, koolitajad ja teised töötajad.
- Õppetegevuses osalevate ettevõtete töötajad.
- Kõrgharidusvaldkonnaga tegelejate ühendused ja nende esindajad, sealhulgas asjaomased üliõpilaste, ülikoolide ja õppejõudude/koolitajate ühendused.
- Ettevõtted, sotsiaalpartnerid ja teised tööelu esindajad.
- Avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud organisatsioonid, kaasa arvatud mittetulundusühingud ja valitsusvälised organisatsioonid (VVOd), kes vastutavad

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

hariduse ja koolituse pakkumise ning korraldamise eest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.

- Elukestva õppega tegelevad teaduskeskused ja -asutused.
- Juhendamis-, nõustamis- ja teavitamisteenuseid pakkuvad asutused.

Eritingimused

- Programmis osalemiseks peab nõuetele vastavatel kõrgkoolidel olema Erasmus ülikooliharta (*Erasmus University Charter, EUC*). Siiski on Erasmus programm vastavalt elukestva õppe programmi loomise aluseks oleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse artiklile 20 avatud paljudele osalejatele (ettevõtted, sotsiaalpartnerid, teaduskeskused jne). Nendelt osalejatelt ei nõuta loomulikult Erasmus ülikooliharta taotlemist, selleks et üliõpilaste praktikat korraldada või osaleda mitmepoolsetes projektides, võrgustikes või täiendavates meetmetes.
- Mis puutub Erasmus üliõpilaspriktikasse, siis peab kõrgkoolidel olema Erasmus laiendatud ülikooliharta (*Extended Erasmus University Charter*, üksikasjaliku teabe saamiseks vt Erasmus ülikoolihartat puudutavat osa) ja praktikakonsortsiumitel peab olema Erasmus konsortsiumi praktikasertifikaat (*Erasmus Consortium Placement Certificate*).
- Ülikooliõpingute jooksul võib üksikisik saada maksimaalselt kaks Erasmus toetust: ühe toetuse õpingute jooksul ja ühe toetuse praktilisel osalemiseks.
- Mobiilsuse puhul peab vähemalt saatjariik või vastuvõtjariik olema ELi liikmesriik.
- Vähemalt üks konsortsiumis osalev organisatsioon peab olema ELi liikmesriigist.

Millised tegevused?

- Üksikisikute mobiilsus¹, mis võib hõlmata
  - üliõpilaste mobiilsust, mille eesmärgiks on õppimine teise osaleva riigi kõrgkoolis (Erasmus üliõpilased)²;
  - üliõpilaste mobiilsust, mille eesmärgiks on praktika teise liikmesriigi ettevõtetes, koolituskeskustes, teaduskeskustes või muudes organisatsioonides (Erasmus üliõpilased);
  - kõrgkoolide õppejõudude või ettevõtetest kutsutud töötajate õppetegevust teise osaleva riigi kõrgkoolis;
  - kõrgkoolide õppejõudude või teiste töötajate mobiilsust teises osalevas riigis toimival koolitusel osalemiseks;
  - Erasmus intensiivseid keelekursusi välisüliõpilastele, mida korraldatakse nendes osalevates riikides, kus kõneldakse vähem levinud ja õpetatavaid keeli;
  - mitmepoolseid Erasmus intensiivprojekte.
- Mitmepoolsed projektid, mis muuhulgas keskenduvad uuendustele, eksperimenteerimisele ning hea kogemuse vahetamisele eri- ja tegevuseesmärkide all nimetatud valdkondades. Projektid peaksid tegelema õppeprogrammide väljatöötamise ja rakendamise, mingit konkreetset kõrghariduse osa moderniseerivate strateegiatega väljatöötamisega, koostöö

¹ Toetusi võib anda ka kodu- ja vastuvõtivatele kõrgkoolidele või -ettevõtetele tegevuste läbiviimiseks, mis tagavad kvaliteedi kõikides mobiilsustegevuste etappides, sealhulgas ettevalmistavateks ja täiendavateks keeltekursusteks.

² 1) kõrgkoolide vähemalt teise kursuse üliõpilased, kes veedavad Erasmus programmi mobiilsuse raames ühe õppeperioodi teises osalevas riigis, sõltumata sellest, kas nad on programmi raames selleks rahalist toetust saanud. Neid perioode peavad nii läheta kui vastuvõttev asutus omavahelises lepingus täielikult tunnustama; 2) ühises magistriõppes õppivad üliõpilased, kes tegelevad mobiilsusega; 3) praktilisel oleval kõrgkoolide üliõpilased.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

edendamise ja kõrgkoolide ja ettevõtete vahel või e-ülikoolide oluliste küsimuste lahendamiseks.

- Kõrgkoolide ja muid organisatsioone hõlmavad võrgustikud (Erasmuse võrgustikud), mis esindavad kas ühte teadusharu või teadusharudevahelist valdkonda ja mille eesmärgiks on välja töötada uusi koolituspõhimõtteid ja pädevusi (akadeemilised võrgustikud) või tegeleda kõrghariduse struktuuriliste või juhtimisaspektidega, selleks et edendada uuenduslikke lahendusi ja lähenemisviise (struktuurivõrgustikud).
- Algatused, mis ei ole küll toetuskõlblikud muude Erasmuse programmi tegevuste raames, kuid aitavad selgelt kaasa Erasmuse programmi eesmärkide saavutamisele (täiendavad meetmed).
- Ettevalmistavad lähetused, mis aitavad luua kontakte võimalike partneritega, selleks et alustada tihedamat koostööd.

Mis on Erasmuse programmi tegevused?

Eeltingimused

- ERASMUSE ülikooliharta
- ERASMUSE konsortsiumi praktikasertifikaat

Tegevused

- ERASMUSE ettevalmistavad lähetused
- ERASMUSE mobiilsuse korraldamine
- ERASMUSE üliõpilaste mobiilsus (õppimise eesmärgil)
- ERASMUSE üliõpilaste praktika
- ERASMUSE töötajate mobiilsus õpetamise eesmärgil
- ERASMUSE töötajate mobiilsus koolituse eesmärgil
- ERASMUSE intensiivsed keelekursused
- ERASMUSE intensiivprojektid
- ERASMUSE akadeemilised võrgustikud
- ERASMUSE struktuurivõrgustikud
- ERASMUSE õppekavade arendusprojektid
- ERASMUSE kõrghariduse moderniseerimine
- ERASMUSE kõrgkoolide ja ettevõtete vaheline koostöö
- ERASMUSE e-ülikoolid
- ERASMUSE täiendavad meetmed

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

LEONARDO DA VINCI

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- Toetada kutsealases koolituses ja täiendõppes osalejaid teadmiste, oskuste ja kvalifikatsiooni omandamisel ja kasutamisel, et aidata kaasa isiklike arengule.
- Toetada kutsehariduse ja -koolitusega seotud süsteemide, asutuste ja praktikate uuendamist ja nende kvaliteedi tõstmist.
- Muuta kutseharidus ja -koolitus ning õpiränne tööandjate ja üksikisikute jaoks atraktiivsemaks ning hõlbustada töötavate kutset omandavate õpilaste õpirännet.

Tegevuseesmärgid

- Tõsta esmases kutseõppes ja -koolituses ning täiendkoolituses osalevate isikute õpirände kvaliteeti ja suurendada selle mahtu kogu Euroopas, suurendamaks elukestva õppe programmi lõpuks praktikale suunatud arvu ettevõtetes vähemalt 80 000ni aastas.
- Parandada õpivõimalusi pakkuvate asutuste ja organisatsioonide, ettevõtete, sotsiaalpartnerite ja teiste Euroopa asjaomaste asutuste vahelise koostöö kvaliteeti ja suurendada selle mahtu.
- Aidata kaasa uuenduslike praktikate väljatöötamisele kutsehariduses ja -koolituses, välja arvatud kolmanda taseme hariduses, ning hea praktika ülekandmisele, sealhulgas ühest osalejariigist teistesse riikidesse.
- Parandada kvalifikatsioonide ja pädevuste, sealhulgas mitteformaalse ja informaalsete õppimise käigus omandatud kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvust ja tunnustamist.
- Innustada elavate võõrkeelte õppimist.
- Toetada elukestva õppe IKT-põhis(t)e uuendusliku (uuenduslike) sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arendamist.

Kes saavad osaleda?

- Kõikides kutsehariduse ja -koolituse vormides, välja arvatud kolmas tase, õppivad isikud.
- Tööturul olevad isikud.
- Leonardo da Vinci programmi hõlmatud valdkondades õpivõimalusi pakkuvad asutused ja organisatsioonid.
- Nende asutuste ja organisatsioonide õpetajad, koolitajad ja teised töötajad.
- Kutsehariduse ja -koolitusega tegelevate isikute ühendused ja nende esindajad, k.a õpilaste, lastevanemate ja õpetajate ühendused.
- Ettevõtted, sotsiaalpartnerid ja teised tööelu esindajad, kaasa arvatud kaubanduskojad ja muud kutseorganisatsioonid.
- Elukestva õppe kõikides valdkondades juhendamise-, nõustamis- ja teavitamisteenuseid pakkuvad asutused.
- Isikud ja asutused, kes vastutavad kutsehariduse ja -koolituse mis tahes valdkondadega tegelevate süsteemide ja poliitikate eest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

- Elukestva õppega tegelevad teaduskeskused ja -asutused.
- Kõrgkoolid.
- Mittetulundusorganisatsioonid, vabatahtlike organisatsioonid ja valitsusvälised organisatsioonid (VVOd).

Millised tegevused?

Leonardo da Vinci programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi:

- üksikisikute õpiränne³, mis võib hõlmata
  - riikidevahelist praktikat ettevõtetes või koolitusasutustes;
  - stažeerimisi ja lähetusprojekte koolitajate ja nõustajate, koolitusasutuste juhtide ning ettevõtetes koolituste planeerimise ja karjäärinõustamise eest vastutavate isikute täiendavaks kutsealaseks arendamiseks,
- osalevatele organisatsioonidele ühist huvi pakkuvatele teemadele keskenduvad koostööprojektid;
- mitmepoolsed projektid, eriti koolitussüsteemide täiustamisele suunatud projektid, mis keskenduvad uuendussiidrele, mis hõlmab erinevates kontekstides loodud uuenduslike toodete ja protsesside keelelist, kultuurilist ja juriidilist kohandamist vastavalt riigisisestele vajadustele;
- mitmepoolsed projektid, mis on suunatud koolitussüsteemide täiustamisele, keskendudes uuendusloomele ja heade kogemuste arendamisele;
- kutsehariduse ja -koolituse konkreetsete teemadega tegelevate ekspertide ja organisatsioonide temaatilised võrgustikud;
- õppe- ja ettevalmistavad lähetused õpirände-, partnerlus-, projekti- või võrgustikutegevuste elluviimiseks;
- muud Leonardo da Vinci programmi eesmärkide edendamiseks mõeldud algatused (täiendavad meetmed).

Millised on Leonardo da Vinci programmi tegevused?

Eeltingimused

- Leonardo da Vinci õpirände sertifikaat (*Leonardo da Vinci Mobility Certificate*)

Tegevused

- LEONARDO DA VINCI ettevalmistavad lähetused
- LEONARDO DA VINCI esmast kutseharidust omandavad õppurid (*Initial Vocational Training, IVT*)
- LEONARDO DA VINCI tööturul olevad isikud (*People in the Labour Market, PLM*)
- LEONARDO DA VINCI kutseharidus- ja koolitusspetsialistid (*VET Professionals, VETPRO*)
- LEONARDO DA VINCI koostööprojektid
- LEONARDO DA VINCI uuendussiidre
- LEONARDO DA VINCI uuendusloome
- LEONARDO DA VINCI mitmepoolsed võrgustikud
- LEONARDO DA VINCI täiendavad meetmed

³ Sellise õpirände korraldamisel või selle toetamisel tuleb rakendada vajalikke ettevalmistavaid meetmeid, sh ettevalmistavat keeleõpet, ning hoolitseda õpirändetegevusega hõlmatud isikute piisava juhendamise ja toetamise eest.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

GRUNDTVIG

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- Reageerida Euroopa elanikkonna vananemisest tulenevate haridusalaste väljakutsetele.
- Aidata täiskasvanutel leida teid oma teadmiste ja pädevuse täiustamiseks.

Tegevuseesmärgid

- Parandada täiskasvanuharidusse kaasatud inimeste mobiilsuse kvaliteeti ja selle kättesaadavust kogu Euroopas ning suurendada selle mahtu, nii et 2013. aastast toetatakse igal aastal vähemalt 7 000 isiku mobiilsust.
- Parandada täiskasvanuharidusega tegelevate organisatsioonide vahelise koostöö kvaliteeti ja suurendada selle mahtu kõikjal Euroopas.
- Aidata riskirühmadesse kuuluvaid ja sotsiaalselt tõrjutud isikuid, eriti eakamaid inimesi ja neid, kelle haridustee on jäänud pooleli põhikvalifikatsioon omandamata, et anda neile alternatiivseid võimalusi täiskasvanuhariduses osalemiseks.
- Hõlbustada uuenduslike praktikate väljatöötamist täiskasvanuhariduses ja nende ülekandmist, sealhulgas ühest osalejariigist teistesse riikidesse.
- Toetada elukestva õppe IKT-põhis(t)e uuendusliku (uuenduslike) sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arendamist.
- Täiustada täiskasvanuharidust pakkuvate organisatsioonide pedagoogilisi meetodeid ja juhtimist.

Kes saavad osaleda?

- Täiskasvanud õppijad.
- Täiskasvanutele formaalseid, mitteformaalseid ja informaalset õpivõimalusi pakkuvad asutused ja organisatsioonid.
- Nendes asutustes ja organisatsioonides töötavad koolitajad ja teised töötajad.
- Täiskasvanuhariduse valdkonna koolitajate esmase ja jätkukoolitusega tegelevad asutused.
- Täiskasvanuharidusega edendamise seotud ühendused ja nende esindajad, sealhulgas õppijate ja koolitajate ühendused.
- Täiskasvanuhariduse kõikides valdkondades juhendamise-, nõustamis- ja teavitamisteenuseid pakkuvad asutused.
- Isikud ja asutused, kes vastutavad täiskasvanuhariduse mis tahes valdkondadega tegelevate süsteemide ja poliitikate eest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.
- Täiskasvanuharidusega tegelevad teaduskeskused ja asutused.
- Ettevõtted.
- Mittetulundusühingud, kodanikeühendused, valitsusvälised organisatsioonid (VVOd).
- Täiskasvanuharidusega tegelevad kõrgkoolid.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

Millised tegevused?

Grundtvigi programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi.

- Üksikisikute mobiilsus⁴, mis koosneb täiskasvanuharidusega tegelevate töötajate täiendkoolitusest, õppevisiitidest, praktikast ja muudest lähetustest, samuti täiskasvanud õppijatele pakutavatest mitmesugustest võimalustest, s.h osalemine Grundtvigi õpiringides, õpikoostööprojektides ja programmi „Grundtvig Initiative for Volunteering in Europe for Seniors“ (GIVE) raames korraldatavates eakate vabatahtliku teenistuse projektides.
- Osalevatele organisatsioonidele ühist huvi pakkuvatele teemadele keskenduvad partnerlused (õpikoostööprojektid).
- Hea kogemuse ning uuendusloome ja -siirde abil täiskasvanuharidussüsteemide täiustamisele suunatud mitmepoolsed projektid.
- Ekspertide ja organisatsioonide temaatilised võrgustikud (Grundtvigi võrgustikud), mis tegelevad eelkõige
  - täiskasvanuhariduse arendamisega oma teadusharus, ainevaldkonnas või juhtimisaspektis, millega need võrgustikud on seotud;
  - asjakohaste hea kogemuse ja uuenduste määramise, täiustamise ja levitamise;
  - teiste loodud projektide ja partnerluste sisu toetamise ning selliste projektide ja partnerluste vahelise vastastikuse suhtlemise hõlbustamisega;
  - vajaduste analüüsi ja kvaliteedi tagamise arendamise soodustamisega täiskasvanuhariduses.
- Ettevalmistavad lähetused: mobiilsustoetus, mis võimaldab asutuse esindajal osaleda kas kontaktseminaril või tulevaste partneritega peetaval koosolekul.
- Muud Grundtvigi programmi eesmärkide edendamisele suunatud algatused (täiendavad meetmed).

Mis on GRUNDTVIGI programmi tegevused?

- GRUNDTVIGI ettevalmistavad lähetused
- GRUNDTVIGI täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õppevisiidid
- GRUNDTVIGI täiskasvanukoolitaja praktika
- GRUNDTVIGI täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate täiendkoolituskursused
- GRUNDTVIGI õpiringid
- GRUNDTVIGI õpikoostööprojektid
- GRUNDTVIGI eakate vabatahtliku teenistuse projektid
- GRUNDTVIGI mitmepoolsed projektid (suured Euroopa koostööprojektid täiskasvanuhariduses)
- GRUNDTVIGI mitmepoolsed võrgustikud (koostöövõrgustikud)
- GRUNDTVIGI täiendavad meetmed

⁴ Sellise mobiilsuse korraldamisel või korraldamise toetamisel tuleb rakendada vajalikke ettevalmistavaid meetmeid ning tagada mobiilsustegevusega hõlmatud isikute piisav juhendamine ja toetus.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

VALDKONDI LÄBIV PROGRAMM

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- Edendada Euroopa koostööd kahte või enamal allprogrammi hõlmavas valdkonnas.
- Soodustada liikmesriikide haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteeti ja läbipaistvust.

Tegevuseesmärgid

- Toetada elukestva õppe poliitika väljatöötamist ja koostööd Euroopa tasandil, eriti Lissaboni protsessi ning töökava „Haridus ja koolitus 2010“⁵, samuti Bologna ja Kopenhaageni protsesside ja neile järgnevate protsesside kontekstis.
- Tagada piisava hulga elukestva õppe poliitika arendamist toetavate võrdlusandmete, statistika ja analüüside olemasolu, samuti teostada järelevalvet elukestva õppe eesmärkide saavutamise üle ning määratleda erilist tähelepanu nõudvad valdkonnad.
- Edendada keeleõpet ja toetada liikmesriikide keelelist mitmekesisust.
- Toetada elukestva õppe IKT-põhis(t)e uuendusliku (uuenduslike) sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arendamist.
- Tagada elukestva õppe programmi tulemuste asjakohane tunnustamine, demonstreerimine ja laialatuslik rakendamine.

Tähelepanu!

Üheks valdkondi läbiva programmi toetuskõlblikkuskriteeriumiks on, et kõik taotlused peavad hõlmama kahte või enamal haridussektorit.

Kui taotlus hõlmab üksnes ühte sektorit, tuleb see esitada vastava valdkondliku allprogrammi raames. Näiteks kui taotlus on suunatud kooliõpilaste (sihtrühm) kasutatavate keeleõppematerjalide väljatöötamisele, siis tuleks see esitada Comeniuse programmi raames.

Kui taotlus hõlmab aga kahte või enamal haridussektorit, võib selle esitada valdkondi läbiva programmi ühe põhitegevuse raames. Kui taotlus läbib rohkem kui ühte haridussektorit ning ka selle sihtrühmad kuuluvad rohkem kui ühte haridussektorisse, tuleks taotlus esitada valdkondi läbiva programmi ühe põhitegevuse raames. Valdkondi läbiva programmi raames on toetuskõlblikud üksnes rohkem kui ühte haridussektorit hõlmavad projektid.

⁵ Lisateavet nimetatud dokumendi kohta leiab veebilehelt http://ec.europa.eu/education/policies/2010/et_2010_en.html

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

KOOSTÖÖ POLIITIKATE VÄLJATÖÖTAMISEL JA UUENDUSTEGEVUS ELUKESTVAS ÕPPES (1. PÕHITEGEVUS)

Millised tegevused?

Põhitegevuse „Koostöö poliitikate väljatöötamisel ja uuendustegevus elukestvas õppes“ raames toetatakse järgmisi tegevusi:

- üksikisikute mobiilsust, s.h riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste määratud ekspertide ja ametnike õppelähetusi, haridus- ja koolitusasutuste direktorite õppelähetusi ning akrediteerimisteenuseid puudutavat juhendamist ja sellealaste kogemuste jagamist ning sotsiaalpartnerite õppelähetusi;
- mitmepoolseid projekte ühenduse tasandil välja töötatud poliitikaalaste ettepanekute ettevalmistamiseks ja katsetamiseks ning uuendustegevuseks elukestva õppe valdkonnas;
- poliitikaküsimustes koostööd tegevate ekspertide ja/või asutuste mitmepoolseid koostöövõrgustikke. Selliste võrgustike hulka võivad kuuluda
  - temaatilised võrgustikud, mis tegelevad elukestva õppe sisu või elukestva õppe meetodikaid ja poliitikaalaste käsitlevate teemadega. Need võrgustikud võivad jälgida, vahetada, määratleda ja analüüsida häid kogemusi ja uuendusi ning teha ettepanekuid nende kogemuste paremaks ja laialdasemaks kasutamiseks liikmesriikides;
  - elukestva õppe strateegilisi küsimusi käsitlevad foorumid,
- elukestva õppe poliitikate ja süsteemide vaatlust ja analüüsi, mille hulka võivad kuuluda
  - teadustööd ja võrdlevad uurimused;
  - näitajate ja statistiliste uuringute väljatöötamine, sealhulgas elukestva õppe valdkonnas koostöös Eurostatiga tehtava töö toetamine;
  - Eurydice võrgustiku toimimise toetamine ja komisjoni moodustatud Eurydice Euroopa üksuse rahastamine,
- tegevust, mille eesmärk on kvalifikatsioonide ja pädevuste, sealhulgas mitteformaalse ja informaalise õppimise käigus omandatud kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvuse ja tunnustamise toetamine, õppe-eesmärkidel toimuva mobiilsuse kohta teabe andmist ja sellealast juhendamist ning kvaliteedi tagamiseks tehtavat koostööd, mille hulka võivad kuuluda
  - mobiilsust ja kvalifikatsioonide tunnustamist hõlbustavate organisatsioonide võrgustikud, nagu Euroguidance ning diplomite ja akadeemilise tunnustamise riigisisised teabekeskused (NARIC);
  - toetus riikidevahelistele veebipõhistele teenustele, nagu Ploteus;
  - Europassi algatusega seotud tegevused kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2241/2004 millega luuakse ühtne kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvuse raamistik,
- muid algatusi (täiendavad meetmed), sealhulgas põhitegevuse eesmärkide saavutamisele suunatud vastastikusi õpitegevusi.

Mitmed põhitegevuse „Koostöö poliitikate väljatöötamisel ja uuendustegevus elukestvas õppes“ tegevused on suunatud konkreetsetele asutustele, institutsioonidele või organisatsioonidele ning neid üldine taotluskutse ei hõlma. Nendele on eraldi taotluskutsed või muud asjaomasele sihtrühmale suunatud meetmed.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

Mis on põhitegevuse „Koostöö poliitikate väljatöötamisel ja uuendustegevus elukestvas õppes“ alla kuuluvad tegevused?

- KA1 haridusjuhtide õppelähetused
- KA1 teadustööd ja võrdlevad uurimused

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

KEELEÕPE (2. PÕHITEGEVUS)

Millised tegevused?

Keeleõppega seotud põhitegevuse raames võib toetada järgmisi tegevusi, mis on mõeldud rahuldama õpetamise ja õppimise vajadusi rohkem kui ühe allprogrammi valdkonnas:

- mitmepoolseid projekte, mille eesmärk on muuhulgas
  - keelealase teadlikkuse tõstmine ning juurdepääsu loomine keeleõpperessurssidele;
  - uute keeleõppematerjalide, sealhulgas veebipõhiste kursuste ja keeleoskuse taseme kontrollimise vahendite väljatöötamine,
- keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse valdkonna võrgustikud;
- muud algatused, mis on kooskõlas põhitegevuse eesmärkidega, sealhulgas tulemuste levitamise ja kasutamise alased konverentsid ja üritused, mis viivad kokku projektid ja potentsiaalsed kasutajad (täiendavad meetmed).

Mis on keeleõppe tegevused?

- KA2 uued materjalid / veebipõhised kursused / teadlikkuse tõstmine
- KA2 mitmepoolsed võrgustikud
- KA2 täiendavad meetmed

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

ELUKESTVA ÕPPE IKT-PÕHIS(T)E UUENDUSLIKU (UUENDUSLIKE) SISU, TEENUSTE, PEDAGOOGIKA JA TAVADE ARENDAMINE (3. PÕHITEGEVUS)

Millised tegevused?

IKT-valdkonna põhitegevuse raames võib toetada järgmisi tegevusi, mis rahuldavad rohkem kui ühe allprogrammi valdkonna õpetamis- ja õppimisvajadusi:

- mitmepoolsed projektid, mis on suunatud pikaajalistes haridusstrateegiates sisalduva IKT-põhise õppimise edendamisele ning uuenduslike meetodite, sisu, teenuste ja keskkondade arendamisele ja levitamisele;
- teadmiste, kogemuste ja hea kogemuse jagamise ja vahetamise võrgustikud.

Mis on IKT-valdkonna tegevused?

- KA3 mitmepoolsed projektid
- KA3 mitmepoolsed võrgustikud

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

TULEMUSTE LEVITAMINE JA KASUTAMINE NING HEA KOGEMUSE VAHETAMINE (4. PÕHITEGEVUS)

Mis on eesmärgid?

4. põhitegevuse „**Tulemuste levitamine ja kasutamine**“ tegevuste põhieesmärk on aidata luua raamistik elukestva õppe programmi ja sellega seotud eelnevate programmide tulemuste mõjusaks kasutamiseks valdkonna, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil.

Millised tegevused?

Tulemuste levitamise ja kasutamise põhitegevuse raames soovitatakse elukestva õppe programmi ja sellega seotud eelmiste programmide tulemuste mõjusa kasutamise raamistiku loomiseks valdkondlikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil kasutada järgmisi tegevusi:

- ühepoolseid ja riiklikke projekte;
- mitmepoolseid projekte, mille eesmärk on muuhulgas
  - sobiva raamistiku arendamine (analüüs, mehhanismid, meetodid ja praktilised töövahendid) projekti ja programmi tulemuste kasutamise hõlbustamiseks;
  - programmideüleised tegevused, mis aitavad kaasa tulemuste kasutamisele Euroopa tasandil (valdkondade, teemade, kasutajarühmade kaupa...) ning
  - kasutamistegevuste soodustamine piirkondlike, Euroopa tasandi ja valdkondlike võrgustike poolt, selleks et edendada poliitikate väljatöötamise ja praktiliste kogemuste mõjuringi tekkimist,
- viitematerjalide loomist, mis võib hõlmata asjakohaste statistiliste andmete kogumist ning tulemuste levitamist ja kasutamist ning hea kogemuse vahetamist puudutavaid uuringuid.

Kuidas sobivad KA4 raames läbiviidavad tegevused kokku elukestva õppe programmi muude osade hõlmata tervete tulemuste levitamise ja kasutamise tegevustega?

Selle põhitegevuse raames rahastatavad tegevused on mõeldud nelja valdkondliku programmi ja teiste valdkondi läbivate põhitegevuste konkreetsete projektitulemuste levitamise ja kasutamise, samuti nelja valdkondliku programmi ja keeleõppealase 2. põhitegevuse täiendavate meetmete raames rahastatavate tegevuste täiendamiseks ja toetamiseks. Seepärast peaksid selle põhitegevuse raames rahastatavad projektid keskenduma tulemuste levitamist ja kasutamist toetavate süsteemide ja mehhanismide loomisele, samuti nende kasutamise edendamisele valdkondi läbival ja EL tasandil.

Mis on tulemuste levitamise ja kasutamise tegevused?

- KA4 mitmepoolsed projektid
- KA4 teadustööd ja viitematerjalid

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

JEAN MONNET' PROGRAMM

Mis on eesmärgid?

Konkreetsed eesmärgid

- edendada õpetamis-, uurimis- ja analüüsitegevust Euroopa integratsiooni käsitleva uurimistöö valdkonnas.
- Toetada asjakohaseid asutusi ja ühendusi, kes tegelevad Euroopa integratsiooniga seotud küsimuste ning hariduse ja koolitusega Euroopa perspektiivis.

Tegevuseesmärgid

- Edendada kõrgkoolides Euroopa integratsiooni käsitlevat õppe- ja uurimistööd ning asjakohast analüüsi nii ühenduses kui väljaspool ühendust.
- Suurendada akadeemilise personali ja Euroopa kodanike üldist teadlikkust Euroopa integratsioonist ja nende vastavaid teadmisi.
- Toetada peamisi Euroopa institutsioone, mis tegelevad Euroopa integratsiooni küsimustega.
- Toetada haridus- ja koolitusvaldkonnas tegutsevaid kõrgetasemelisi Euroopa ühendusi ja institutsioone.

Kes saavad osaleda?

- Oma kodumaal tunnustatud kõrgkoolid nii ühenduses kui väljaspool ühendust.
- Euroopa integratsiooniprotsesside uurimisega tegelevate õppejõudude ja teadlaste ühendused nii ühenduses kui väljapool ühendust.
- Euroopa tasemel haridus- ja koolitusvaldkonnas tegutsevad Euroopa ühendused.

Millised tegevused?

Jean Monnet' programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi.

1. põhitegevus: toetus maailma kõrgkoolidele õppe- ja uurimistööde ning asjakohase analüüsi teostamiseks Euroopa integratsiooni teemadel (Jean Monnet' tegevus).

- Ühepoolsed projektid, mis võivad hõlmata
  - Jean Monnet' õppetoole, pädevuskeskusi ja õpetamismooduleid;
  - Euroopa integratsioonile spetsialiseerunud professorite, muude õppejõudude ja teadlaste ühendusi;
  - toetusi teaduritele, kes teostavad süvauuringuid muus riigis asuvas vastuvõtjaülikoolis (ei ole 2009. aastal kasutatav);
  - ühendusega seotud teabe- ja uurimistegevust eesmärgiga edendada Euroopa integratsiooniprotsessiga seotud arutelu, analüüsi ja teadmisi.
- Mitmepoolsed projektid ja võrgustikud, mis võivad hõlmata toetust mitmepoolsete uurimisrühmade rajamisele Euroopa integratsiooni valdkonnas.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

2009. A. JUHENDRAAMAT TAOTLEJATELE, 2. OSA

2. põhitegevus: tegevustoetused teatud tegevus- ja halduskulude katmiseks järgmistele Euroopa huvide eest seisvatele asutustele:

- Euroopa Kolledž (Brugge ja Natolini ülikoolilinnakud);
- Euroopa Ülikool-Instituut (Firenze);
- Euroopa Avaliku Halduse Instituut (Maastricht);
- Euroopa Õigusakadeemia (Trier);
- Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuur (Odense);
- Euroopa Koolituse Rahvusvaheline Keskus (CIFE) (Nice).

3. põhitegevus: tegevustoetused teatud tegevus- ja halduskulude katmiseks haridus- ja koolitusvaldkonnas tegutsevatele Euroopa ühendustele. Need toetusesaajad valitakse eraldi taotluskutse alusel.

Mis on Jean Monnet' tegevused?

- JEAN MONNET' õppetoolid
- JEAN MONNET' *ad personam* õppetoolid
- JEAN MONNET' pädevuskeskused
- JEAN MONNET' õpetamismoodulid
- JEAN MONNET' teabe- ja teadustegevused
- JEAN MONNET' Euroopa integratsiooni käsitlevatele uuringutele spetsialiseerunud õppejõudude ja teadlaste ühendused
- JEAN MONNET' mitmepoolsed uurimisrühmad
- JEAN MONNET' haridus- ja koolitusvaldkonnas tegutsevad Euroopa ühendused